

ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ
ทางกายและใจของพระสงฆ์ในเขตอำเภอโพนนาแก้ว
จังหวัดสกลนคร

3

STRATEGY FOR ENHANCING KNOWLEDGE AND UNDERSTANDING ABOUT TAKING
CARE OF MENTAL AND PHYSICAL HEALTH AMONG BUDDHISM ABBOTS IN
THE GOLDEN YEARS IN THE PHON NAKAEW DISTRICT AREA, SAKON NAKHON PROVINCE

พระอวยชัย ธรรมวโร (จันทระภา)*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ การุณย์ลัญจกร**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการเสริมสร้างการดูแลสุขภาพทางกายและใจให้กับพระสงฆ์ในเขตอำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร 2) สร้างยุทธศาสตร์การเสริมสร้างการดูแลสุขภาพทางกายและใจ 3) ศึกษาผลการทดลองใช้ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพทางกายและใจ ได้แก่ พระสงฆ์ในเขตอำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร จำนวน 47 รูป ยุทธศาสตร์ที่ใช้คือ การอบรมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายของพระสงฆ์ในเขตอำเภอโพนนาแก้ว พบว่า ไม่สะดวกในการเดินทางไปตรวจสุขภาพประจำปีกับโรงพยาบาล ขาดยาสามัญประจำบ้านที่จำเป็น โรคประจำตัวที่พบมาก ได้แก่ ความดันโลหิตสูง โรคหืดหอบ โรคทางสายตาและโรคปวดเมื่อยตามร่างกาย สาเหตุเพราะขาดการดูแลสุขภาพเท่าที่ควรจากตนเองและญาติโยม ส่วนการดูแลสุขภาพทางใจใช้การนั่งสมาธิเพื่อกำหนดจิตให้บริสุทธิ์และความสงบสุข
2. ความต้องการเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายของพระสงฆ์ พบว่า ต้องการรูปแบบการบริหารร่างกายที่ทำได้ด้วยตนเองและต้องการให้เจ้าหน้าที่อนามัยเข้ามาตรวจสุขภาพประจำปี
3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายของพระสงฆ์ พบว่า ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ยา และการรักษาตนเองเบื้องต้น สิ่งที่พระสงฆ์ในเขตอำเภอโพนนาแก้วต้องการมากที่สุดคือ การจัดอบรมสัมมนา ศึกษาเกี่ยวกับดูแลสุขภาพของพระสงฆ์ และความรู้ ความเข้าใจที่ต้องการ ได้แก่ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง และโรคเหน็บชา

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนาศาสนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** กรรมการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนาศาสนา

4. การสร้างยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสงฆ์ในวัยทองเขตอำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร ได้แก่ การวางแผนและการปฏิบัติตามแผนการให้การอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสงฆ์ในวัยทองเขตอำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร

5. ผลการทดลองใช้ยุทธศาสตร์ พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพระสงฆ์มีความพึงพอใจต่อยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ABSTRACT

The purposes of the study were: 1) to investigate the current state and need to enhance taking care of mental and physical health among Buddhism abbots in the golden years in the Phon Nakwaew district area, Sakon Nakhon province. 2) to create a strategy to enhance taking care of mental and physical health, and 3) to examine the result of implementing the strategy to enhance knowledge and understanding about taking care of mental and physical health. The target group used for enhancing knowledge and understanding about taking care of mental and physical health was of 47 Buddhism abbots in the Phon Nakwaew district area, Sakon Nakhon province. The instruments used comprised a structured interview guide and a 5-rating scale questionnaire. Statistics used to analysis data were percentage, mean, standard deviation, and t-test

The findings were as follows:

1. The current state of taking care of mental and physical health among Buddhism abbots in the golden years was found that they felt inconvenient to travel to the hospital for annual health examination. They lacked necessary common household remedy. Most of the chronic diseases found were high-blood pressure, asthma, defective vision and aching all over. They were caused by improper care from themselves and from the laity. As for the taking care of mental health, they usually meditated for fixing their mind to attain enlightenment and peacefulness.

2. The need to take self-care of physical health was found that the Buddhism abbots would like to have a type of exercise to do themselves and to have a health officer to examine their health yearly.

3. Knowledge and understanding about taking care of physical health among the Buddhism abbots was found that they lacked knowledge and understanding about using drugs and primary self-remedy. What the Buddhism abbots needed most was a training or seminar on taking care of health and knowledge and understanding needed was about diabetes, high-blood pressure and beriberi.

4. The strategy created for enhancing knowledge and understanding about taking care of physical health among the Buddhism abbots in the golden years in the Phon Nakwaew district area, Sakon Nakhon province was a plan and implementation of it to give a training workshop or knowledge and understanding about taking self-care of their mental and physical health.

5. The result of implementing the strategy was found that the mean score after the training was significantly higher than that before the training at the .01 level and satisfaction with the strategy as a whole was at the highest level.

บทนำ

สืบเนื่องจากภาวะการณ์เปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศไทยที่มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงไปจากในอดีตมาก จากคาดการณ์ประมาณประชากรในประเทศไทย (พ.ศ. 2543–2568) ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ได้ศึกษาข้อมูลจากการสำมะโนประชากรและการเคหะปี พ.ศ. 2543 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นข้อมูลพื้นฐาน พบว่า สัดส่วนของประชากรวัยสูงอายุนั้นเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 9.43 ในปี พ.ศ. 2543 เป็นร้อยละ 11.69 ในปี พ.ศ. 2553 และเพิ่มเป็นร้อยละ 19.99 ในปี พ.ศ. 2554 การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทำให้นักวิชาการหลายท่านกล่าวว่าประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่ “ภาวะประชากรสูงอายุ” อันเป็นผลมาจากการลดลงของทั้งอัตราเกิดและอัตราตาย โดยอัตราตายได้เริ่มลดต่ำลงเรื่อยๆ ทำให้ประชากรสูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปไม่เพียงแต่จะมีจำนวนและสัดส่วนเพิ่มสูงขึ้น แต่ยังมีอายุเฉลี่ยที่ยืนยาวขึ้นอีกด้วย (กระทรวงสาธารณสุข. 2551 : 2)

จากการตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญของปัญหาสุขภาพของพระสงฆ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอีกทั้งการคำนึงถึงคุณค่าของสุขภาพรวมทั้งสิทธิของพระสงฆ์ที่จะได้รับจากรัฐตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 มาตรา 54 และมาตรา 80 รัฐจึงมีแนวคิดใหม่ในการแก้ไขปัญหาระยะยาวด้วยการจัดบริการสุขภาพให้กับพระสงฆ์และประชาชนทั่วไป โดยได้กำหนดนโยบายการส่งเสริมสุขภาพให้กับประชาชนทุกกลุ่มทุกวัย นโยบายส่งเสริมสุขภาพแนวใหม่ได้เน้นการปรับเปลี่ยนการให้บริการสุขภาพจากการรักษามาเป็นการเน้นการป้องกัน และส่งเสริมสุขภาพมากกว่าการแก้ไข ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ที่เป็นธรรมนูญด้านสุขภาพของคนไทยทั้งประเทศ อีกทั้งเป็นกฎหมายแม่บทของระบบสุขภาพ ซึ่งได้เน้นย้ำถึงการสร้างเสริมสุขภาพมากกว่าการซ่อมสุขภาพบนพื้นฐานของความพอเพียง นโยบายการส่งเสริมสุขภาพของรัฐจึงมีแนวทางปฏิบัติให้พระสงฆ์หันมาตื่นตัว และให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพของตนเอง สิ่งเหล่านี้มีผลต่อการการพึ่งพาของพระสงฆ์ไทย ซึ่งจะเป็นตัวชี้วัดถึงภาระที่สังคมไทยต้องแบกรับ หรือดูแลสุขภาพในด้านต่างๆ มากขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้การพัฒนาในหลายศตวรรษที่ผ่านมามนุษย์มีความก้าวหน้าอย่างชัดเจนในด้านความเป็นอยู่โดยรวมมนุษย์มีความสะดวกสบายมากขึ้น และมีทรัพย์สินเงินทองหมุนเวียนเป็นจำนวนมหาศาล หรืออาจจะกล่าวได้ว่า คุณภาพชีวิตทางวัตถุมีความก้าวหน้าขึ้นมามากมาย ถึงแม้ว่ายังมีปัญหาในด้านการกระจายตัวของการพัฒนาก็ตามแต่ความเจริญที่ทุกฝ่ายต่างยอมรับคือความพยายามทั้งหมดในการพัฒนาของมนุษย์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันไม่สามารถสร้างความสุขโดยรวมให้กับมนุษย์ชาติได้ ทุกวันนี้มนุษย์ส่วนใหญ่มักยังคงอยู่กับความกลัว ความทุกข์จากความขาดแคลนทั้งทางกายภาพ และทางจิตใจ ตลอดจนความรู้สึกไม่มั่นคงนานัปการหรือสรุปได้ว่าการพัฒนาแล้วไม่ได้มีความสุขมากขึ้น (พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ. 2550 : 45)

สุขภาพที่ดีมีความสำคัญต่อวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ การที่พระสังฆาธิการมีสุขภาพดีจึงเปรียบเสมือนมีทรัพยากรภายในตนเป็นขุมพลังที่จะโน้มน้าให้สามารถใช้ชีวิตที่มีคุณค่าทั้งทางด้านกายและใจ สุขภาพคือ วิถีแห่งชีวิตที่จะนำบุคคลไปสู่ความสุขที่แท้จริงและความสำเร็จที่พึงปรารถนาในชีวิต ดังนั้นสุขภาพจึงมีความสำคัญในลำดับต้นๆ ของมนุษย์แต่การให้ความสำคัญด้านสุขภาพในปัจจุบันยังน้อยกว่าด้านอื่น เช่น ในการพัฒนาประเทศยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาและสนับสนุนทางด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และด้านการศึกษามากกว่าด้านสุขภาพของพระสังฆาธิการในการพัฒนาด้านต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นจะเกิดขึ้นได้ต้องเริ่มต้นจากคนที่มีสุขภาพดีแล้วสามารถสร้างสรรค์งานอื่นๆ ให้เกิดขึ้นตามมาอย่างมีคุณภาพ (ธัญญรัตน์ หงษ์คง. 2551 : 1) การสร้างเสริมสุขภาพของพระสังฆาธิการ ประกอบด้วย การส่งเสริมสุขภาพทางกาย และการส่งเสริมสุขภาพทางใจปัจจัยที่ก่อให้เกิดภาวะไม่สบายกายกับใจของพระสังฆาธิการ พบว่าสาเหตุหลักเกิดจากการมีพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง เช่น พฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ไม่ถูกต้อง การไม่ออกกำลังกายรวมถึงการอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ทำให้เกิดการป่วยทางกาย เช่น การอยู่ใกล้โรงโม่หินซึ่งมีฝุ่นหินมากหรือการอยู่ในวัดที่มีเสียงดังมาก

เป็นต้น การส่งเสริมสุขภาพทางใจ คือ พิจารณาการเลือกใช้ชีวิตทางสายกลาง มีเหตุสร้างภูมิคุ้มกันตนเอง มีเมตตาจิต และมีความสุขสงบสมาธิ (โครงการอินเทอร์เน็ตสัญาเพื่อเยาวชน. 2552 : 25–26)

ปัญหาทุกขร้อน คือ สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและต้องการที่จะขจัดปัญหาให้หมดไปซึ่งปัญหาสำหรับพระสังฆาธิการวัยทองที่สำคัญ คือ “สุขภาพของพระสังฆาธิการวัยทองไม่สมบูรณ์แข็งแรง” และพระสังฆาธิการที่เข้าสู่ช่วงวัยทองแล้วจะพบอุปสรรคร่างกายตนเองไม่แข็งแรง นอกจากนี้ ยังพบปัญหาที่ตามมาได้แก่ 1) เกิดโรครุมเร้าต่อตนเองหรือมีหลายโรคเกิดกับตนเองโดยที่ไม่คาดคิด 2) มีปัญหาในที่ทำงานเนื่องจากทำงานไม่มีประสิทธิภาพ ล้าช้า และทำงานกับผู้ร่วมงานไม่ได้ และ 3) มีปัญหาไม่ค่อยพูด นิ่งเงียบ ยากอยู่คนเดียว เนื่องจากการที่คนวัยทองมักจะไม่มีเตรียมตัวก่อนเข้าสู่วัยทอง และส่วนใหญ่มักจะไม่ค่อยใส่ใจในสุขภาพของตนเอง คิดว่าตนเองยังแข็งแรงเป็นคนวัยฉกรรจ์ตลอดเวลา จึงยังคงดำเนินชีวิตหรือใช้ชีวิตตามปกติเหมือนกับคนปกติทั่วไป ซึ่งเหล่านี้เป็นเหตุปัจจัยสำคัญต่อพระสังฆาธิการเข้าสู่วัยทองแล้วพบปัญหากับตนเองอย่างแก้ปัญหามาไม่ได้ (วัยทอง เข้าถึงได้จาก, <http://www.hilunch.com> 22 กรกฎาคม 2556)

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะพระสังฆาธิการจึงมีความสนใจที่จะศึกษายุทธศาสตร์การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสังฆาธิการในวัยทองเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนให้พระสงฆ์ได้มีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพทางกายและใจให้มีสุขภาพที่ดีต่อไป

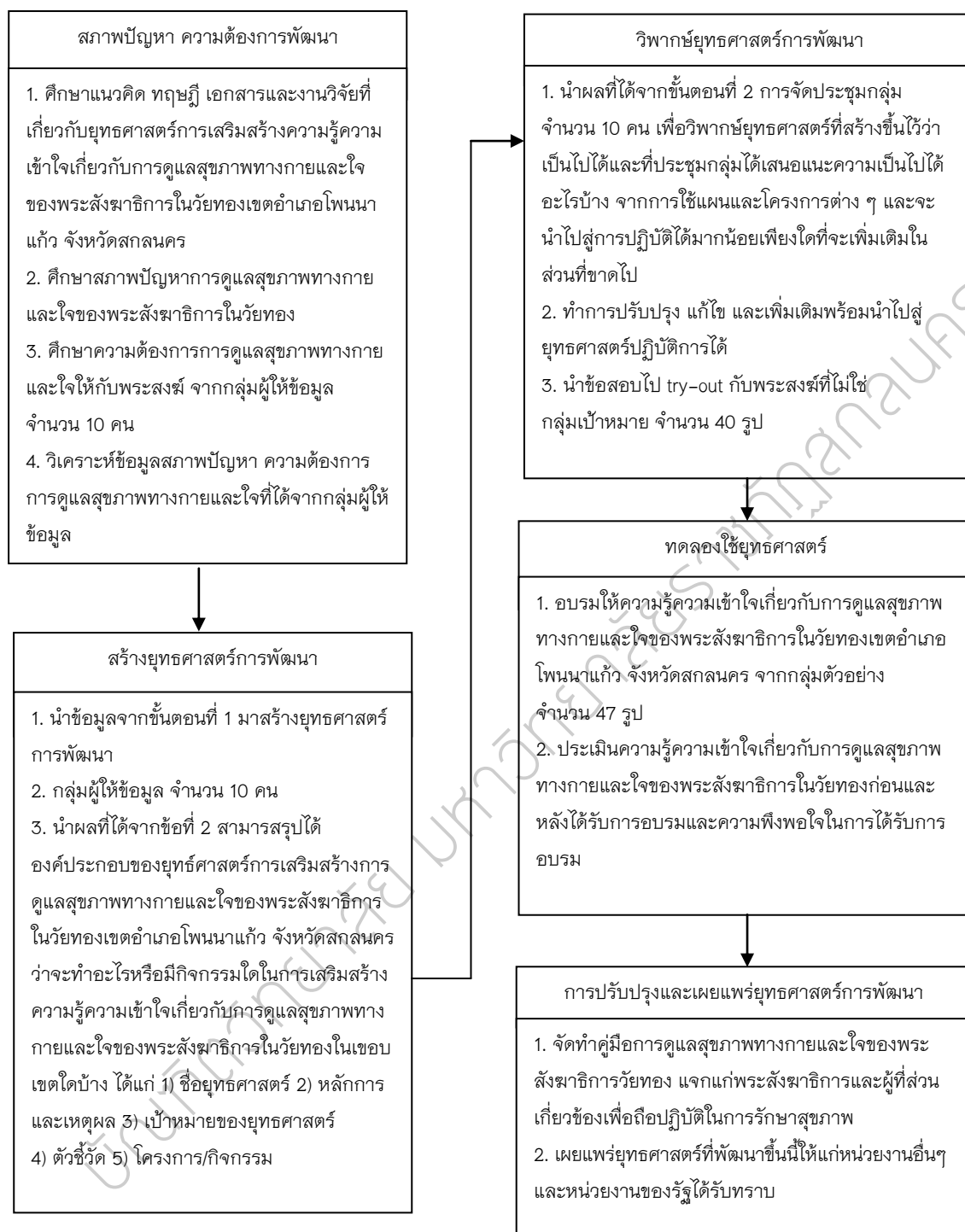
ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการเสริมสร้างการดูแลสุขภาพทางกายและใจให้กับพระสังฆาธิการในวัยทองเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การเสริมสร้างการดูแลสุขภาพทางกายและใจให้กับพระสังฆาธิการในวัยทองเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี
3. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสังฆาธิการในวัยทองเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี ในประเด็น
 - 3.1 การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสังฆาธิการในวัยทองเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี
 - 3.2 การศึกษาความพึงพอใจต่อการอบรมเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสังฆาธิการในวัยทองเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างกรอบแนวคิดของการวิจัย ภายใต้หัวข้อยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสังฆาธิการในวัยทองเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี ดังปรากฏในภาพประกอบ 1 ดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสงฆ์ในวัดของเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยศึกษาเรื่อง มีวิธีดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการ

1. สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสงฆ์ในวัดของเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี
2. ความต้องการเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสงฆ์ในวัดของเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี
3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสงฆ์ในวัดของเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี
4. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาพและการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการ

4.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาพ ได้แก่ พระสงฆ์ในวัดของในวัดทางพุทธศาสนาในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 47 รูป

4.2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และความต้องการได้รับการเสริมสร้างการดูแลสุขภาพทางกายและใจให้กับพระสงฆ์ในวัดของ จำนวน 10 คน ได้แก่ พระสงฆ์ในวัดของเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี 4 รูป พยาบาลโรงพยาบาลตำบลโพธาราม จำนวน 2 คน สาธารณสุขโรงพยาบาลตำบลโพธาราม จำนวน 2 คน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายพุทธศาสนาประจำอำเภอโพธาราม 2 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และความต้องการการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสงฆ์ในวัดของเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 นำเอาบันทึกจากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ทางด้านเนื้อหา

6.2 นำเอาเนื้อหาของการบันทึกการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างทั้งหมด มาเรียบเรียงจัดทำเป็นหมวดหมู่/ประเภท โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนา

การดำเนินการในขั้นตอนนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อการสร้างยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสงฆ์ในวัดของเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี โดยผู้วิจัยมีขั้นตอนการ ดังนี้

1. นำประเด็นจากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสงฆ์ในวัดของเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อใช้ประกอบการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวทางการสร้างยุทธศาสตร์การดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสงฆ์ในวัดของเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี ในการดำเนินการประชุมระดมความคิดเห็นโดยใช้เวลา 1 วัน เพื่อนำไปสู่การอภิปราย

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสร้างยุทธศาสตร์ จำนวน 10 คนดังกล่าวข้างต้น โดยใช้วิธีเลือกกลุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. นำผลที่ได้จากการดำเนินการประชุมระดมความคิดเห็นมาสรุปได้ปัญหาและความต้องการของพระสังฆาธิการในการดูแลสุขภาพตนเอง เพื่อนำผลสรุปมาใช้สร้างยุทธศาสตร์การเสริมสร้างการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสังฆาธิการในวัดของเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร ว่าจะทำอะไรหรือมีกิจกรรมใดในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสังฆาธิการในวัดของในเขตอำเภอโพธาราม

4. ดำเนินวางแผนสร้างยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสังฆาธิการในวัดของเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร ประกอบด้วย 1) ชื่อยุทธศาสตร์ 2) หลักการและเหตุผล 3) เป้าหมายของยุทธศาสตร์ 4) ตัวชี้วัด 5) โครงการ/กิจกรรม

5. ผู้วิจัยปรับปรุง แก้ไข (ร่าง) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสังฆาธิการในวัดของเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำเสนอสู่การพิจารณาต่อไป

6. นำร่างยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสังฆาธิการในวัดของเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร ที่สร้างขึ้นมาระดมความคิดเห็นเพื่อหาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์ที่ใช้การได้โดยแท้จริงในการเสริมสร้างการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสังฆาธิการในวัดของเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร

7. สรุปผลจากการระดมความคิดเห็นในข้อที่ 6 ถึงความเป็นไปได้และความเหมาะสมของยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสังฆาธิการในวัดของเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร ก่อนจะนำไปสู่การปฏิบัติ

8. ผู้วิจัยปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมจากการสรุปผลการระดมความคิดเห็นในข้อที่ 7 จากนั้นนำเอายุทธศาสตร์การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสังฆาธิการในวัดของเขตอำเภอโพธาราม มาใช้ในการทดลอง (treatment)

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนา

ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสังฆาธิการในวัดของเขตอำเภอโพธาราม มีขั้นตอนการทดลองใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้

1. นำยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสังฆาธิการในวัดของเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร ที่สร้างขึ้นเพื่ออบรมเชิงปฏิบัติการ โดยมีกลุ่มทดลองจำนวน 47 รูป โดยใช้วิธีเลือกกลุ่มแบบเจาะจง โดยใช้เวลา 1 วัน มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ขั้นตอนเตรียม

1.1.1 สถานที่ในการอบรมเชิงปฏิบัติการ

1.1.2 หนังสือเชิญวิทยากร/ผู้เข้ารับการอบรม

1.1.3 คู่มืออบรมที่เกี่ยวกับยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสังฆาธิการในวัดของ

1.1.4 กำหนดการ วัน เวลา

1.1.5 เอกสารและวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง

1.2 ระหว่างดำเนินการ

1.2.1 อบรมเชิงปฏิบัติการยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสงฆ์การวัดของในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร ในประเด็น

1.2.1.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสงฆ์การวัดของก่อนและหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ

1.3 ประเมินผล

ประเมินความพึงพอใจต่อยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสงฆ์การวัดของในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสงฆ์การวัดของในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร 1 ชุด ประกอบไปด้วย

2.1 แบบทดสอบ Pretest – Posttest เกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสงฆ์การวัดของในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร

2.2 แบบประเมินความพึงพอใจในการรับการอบรมเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจของพระสงฆ์การวัดของในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร หลังได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการ

3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

3.1 สร้างแบบทดสอบเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจของพระสงฆ์การวัดของในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร เป็นข้อสอบจำนวน 40 ข้อ โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test) กรณีที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลไม่เป็นอิสระจากกัน (dependent samples)

3.2 สร้างแบบประเมินความพึงพอใจหลังการได้รับการอบรม

3.3 นำแบบทดสอบและแบบประเมินความพึงพอใจในการได้รับการอบรมเสนอประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา

3.4 นำเครื่องมือทั้งสองฉบับที่ปรับปรุงแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความเหมาะสมความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) หรือความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (validity) ปรับปรุงและแก้ไขสำนวนภาษาที่ใช้ ตลอดจนเนื้อหา ให้ครอบคลุม ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขอความร่วมมือจากพระสงฆ์การวัดของในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ก่อนจำนวน 47 ฉบับ และหลัง จำนวน 47 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4.2 แบบทดสอบก่อน (Pretest) โดยนำแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสงฆ์การวัดของในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในการทดสอบแล้ววันที่กคะแนเก็บไว้เปรียบเทียบกับคะแนนสอบหลัง (Posttest)

4.3 อบรมยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสงฆ์การวัดของในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร พร้อมทั้งประเมินความพึงพอใจในการอบรม ระหว่างเดือนตุลาคม 2556 เป็นเวลา 1 วัน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 นำแบบทดสอบก่อนและหลังมาทำการลงข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปวิเคราะห์เปรียบเทียบแบบทดสอบก่อนและหลังเรียนเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพกายและใจของพระสังฆาธิการวัยทองในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 96)

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

6.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ 1) การคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) 2) การคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) 3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ 4) ค่าที (t-test)

6.2 สถิติที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ ได้แก่ การวิเคราะห์หาค่าระดับความยาก (Difficulty) (P) โดยใช้สูตร พิชิต ฤทธิ์เจริญ, (2550, หน้า 141) ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20-0.99 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.98 ด้วยวิธีของ Kuder – Richardson

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงและเผยแพร่ยุทธศาสตร์การพัฒนา

ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสังฆาธิการวัยทองในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร มีขั้นตอนการเผยแพร่ยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้

1. จัดทำคู่มือการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสังฆาธิการวัยทอง แจกแก่พระสังฆาธิการและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อถือปฏิบัติในการรักษาสุขภาพ
2. เผยแพร่ยุทธศาสตร์ที่พัฒนาขึ้นนี้ให้แก่หน่วยงานอื่นๆ และหน่วยงานของรัฐได้รับทราบ

สรุปผลการวิจัย

ตาราง 1 สรุปผลการวิจัยสภาพปัจจุบัน ความต้องการและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสังฆาธิการในวัยทอง

สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายของพระสังฆาธิการ	ความต้องการเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายของพระสังฆาธิการ	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายของพระสังฆาธิการ
ไปตรวจสุขภาพประจำปีบางครั้ง เพราะไม่สะดวกในการเดินทางและบางรูปไม่ได้สมัครเป็นสมาชิกในการตรวจสุขภาพประจำปีกับโรงพยาบาล ขาดยาสามัญในการปฐมพยาบาลเบื้องต้น กรณีจำเป็น โรคที่พบส่วนมาก ได้แก่ ความดันโลหิตสูง โรคหืดหอบ โรคทางสายตา เช่น มองเห็นไม่ชัด เป็นต้อกระจก เบาหวาน โรคหัวใจ และโรคปวดเมื่อยตามร่างกาย สาเหตุเพราะขาดการดูแลสุขภาพหรือการตรวจร่างกายประจำปี ภัตตาหารสำหรับฉันไม่ได้เลือกฉันแล้วแต่โยมนำมาถวายเท่านั้น ซึ่งอาจมีส่วนมากจากการรับประทานอาหารด้วย ในส่วนที่เกินคือ จำพวกยาชูกำลังและกาแฟ ส่วนสิ่งที่จำเป็นสำคัญร่างกายคือ จำพวก นมพร้อมดื่มต่างๆ มีผลต่อการดูแลสุขภาพ ในส่วนการดูแลสุขภาพทางกายทำกิจวัตรประจำวัน ได้แก่ เดินจงกรม กวาดลานวัด เครื่องมือหรืออุปกรณ์ ได้แก่ ไม้กวาด จอบ มีดและเสียม	ต้องการรูปแบบการบริหารร่างกายที่ทำได้ด้วยตนเองได้ต้องการให้เจ้าหน้าที่อนามัยเข้ามาตรวจสุขภาพประจำทุกปี	สิ่งที่พระสังฆาธิการต้องการมากที่สุด คือ การจัดอบรม สัมมนาศึกษาดูงานเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของพระสงฆ์หรือได้รับการพิจารณาโรงพยาบาลเคลื่อนที่ และความรู้ ความเข้าใจที่ต้องการ ได้แก่ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง และโรคเหน็บชา

1. การสร้างยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสังฆาธิการในวัยทองเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร ประกอบด้วย โครงการ/กิจกรรม หลักการและเหตุผล เป้าหมาย ตัวชี้วัด งบประมาณและผลที่ได้รับ มีรายละเอียด ดังนี้

ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างสุขภาพของพระสังฆาธิการ

โครงการ/กิจกรรม

การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสังฆาธิการในวัยทองเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร

หลักการและเหตุผล

การมีสุขภาพที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจประกอบกันไม่ใช่แต่เพียงปราศจากโรคภัยไข้เจ็บหรือความพิการเท่านั้นและสุขภาพ คือ ความไม่มีโรค เช่น เกี่ยวกับสุขภาพดีถูกสุขลักษณะและสะอาดปราศจากสารพิษ สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและต้องการที่จะขจัดปัญหาให้หมดไปซึ่งปัญหาสำหรับพระสังฆาธิการวัยทองที่สำคัญคือ “สุขภาพของพระสังฆาธิการวัยทองไม่สมบูรณ์แข็งแรง” จึงต้องมีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสังฆาธิการในวัยทองเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร

เป้าหมาย

พระสังฆาธิการ จำนวน 47 รูป เขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร

ตัวชี้วัด

1. แบบประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสังฆาธิการในวัยทองเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร ก่อนและหลัง
2. การประเมินความพึงพอใจต่อยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสังฆาธิการในวัยทองเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร

งบประมาณ

การดำเนินการการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสังฆาธิการในวัยทองเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร ใช้งบประมาณรวม 10,000 บาท

ผลที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบการดูแลสุขภาพตนเองขึ้นเบื้องต้น
2. ทำให้ทราบภัยใกล้ตัวเกี่ยวกับสุขภาพของพระสงฆ์
3. ทำให้ทราบวิธีปฏิบัติต่อตนเองเมื่อเจ็บป่วย
2. ผลการทดลองใช้ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสังฆาธิการในวัยทองเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า
 - 2.1 การอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสังฆาธิการในวัยทองเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร หลังการอบรมความรู้ ความเข้าใจของพระสังฆาธิการสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
 - 2.2 ความพึงพอใจต่อยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสังฆาธิการในวัยทองเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสังฆาธิการ ในวัยทองเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลในประเด็นสำคัญๆ ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายของพระสังฆาธิการ พบว่า ไปตรวจสุขภาพประจำปีบางครั้ง เพราะยังไม่สะดวกในการเดินทางและบางรูปไม่ได้สมัครเป็นสมาชิกในการตรวจสุขภาพประจำปีกับโรงพยาบาล ขาดยาสามัญ ในการปฐมพยาบาลเบื้องต้น กรณีจำเป็น โรคที่พบส่วนมาก ได้แก่ ความดันโลหิตสูง โรคหืดหอบ โรคทางสายตา เช่น มองเห็นไม่ชัด เป็นต้อกระจก เบาหวาน โรคหัวใจ และโรคปวดเมื่อยตามร่างกาย สาเหตุเพราะขาดการดูแลสุขภาพหรือ การตรวจร่างกายประจำปี ภัยอาหารสำหรับฉันไม่ได้เลือกแล้วแต่โยมนำมาถวายเท่านั้น ซึ่งอาจมีส่วนมากจากการ รับประทานอาหารด้วย ในส่วนที่เกินคือ จำพวกยาชูกำลัง และกาแฟ ส่วนสิ่งที่จำเป็นสำคัญร่างกายคือ จำพวก นมพร้อมดื่ม ต่างๆ มีผลต่อการดูแลรักษาสุขภาพ ในส่วนการดูแลสุขภาพทางกายทำกิจวัตรประจำวัน ได้แก่ เดินจงกรม กวาดลานวัด เครื่องมือหรืออุปกรณ์ ได้แก่ ไม้กวาด จอบ มีดและเสียม

2. ความต้องการเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายของพระสังฆาธิการ พบว่า ต้องการรูปแบบการบริหารร่างกาย ที่ทำได้ด้วยตนเองได้ต้องการให้เจ้าหน้าที่อนามัยเข้ามาตรวจสุขภาพประจำปี

3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายของพระสังฆาธิการ พบว่า สิ่งที่พระสังฆาธิการต้องการ มากที่สุด คือ การจัดอบรม สัมมนาศึกษาความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของพระสงฆ์ หรือโรงพยาบาล และความรู้ ความ เข้าใจที่ต้องการ ได้แก่ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง และโรคเหน็บชา

4. การสร้างยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสังฆาธิการ ในวัยทองเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร ประกอบด้วย โครงการ/กิจกรรม หลักการและเหตุผล เป้าหมาย ตัวชี้วัด งบประมาณและผลที่ได้รับเนื่องจากการสร้างยุทธศาสตร์เป็นแผนการหรือวิธีการอันชาญฉลาด เพื่อบรรลุเป้าหมายอย่างหนึ่ง อย่างใด ซึ่งเป็นเป้าหมายที่ยากเป็นพิเศษ ไม่อาจบรรลุได้ด้วยวิธีธรรมดาที่คนทั่วไปรู้อยู่แล้ว โดยต้องประกอบขึ้นจากศาสตร์ ย่อยๆ มาประกอบกันเป็นศาสตร์อีกชั้นหนึ่ง ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพื่อยืนยันได้ว่าสามารถบรรลุจุดหมายของงาน ได้จริงที่ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่จะทำการพัฒนาในครั้งนั้น โดยแผนการดังกล่าวประกอบด้วย เป้าหมายปลายทางที่ดี วิธีการที่ดีและระบบทำงานที่ดีสอดคล้องกับ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2551 : 11-6) ได้กล่าวว่ากระบวนการ วางแผนกลยุทธ์ ประกอบ พันธกิจขององค์กร การกำหนดตัวชี้วัด กิจกรรม โครงการ ระยะเวลาการดำเนินการ และ ผู้รับผิดชอบและสอดคล้องกับ สุพานิ สฤษดิ์วานิช (2549 : 11-6) ได้กล่าวว่าขั้นตอนหรือกระบวนการย่อยๆ อีก 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกำหนดภารกิจและวัตถุประสงค์หลักขององค์กร 2) ตรวจสอบวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กรและ 3) การกำหนดกลยุทธ์หลักขององค์กร

5. ผลการทดลองใช้ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของ พระสังฆาธิการในวัยทองเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า

5.1 ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสังฆาธิการ ในวัยทองเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาครหลังการอบรมของพระสังฆาธิการสูงกว่าก่อนการอบรม อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องมาจากความรู้ความเข้าใจ คือ ความทรงจำในเรื่องราวข้อเท็จจริงรายละเอียดต่างๆ และความสามารถ ในการนำความรู้ที่เก็บรวบรวมมาใช้ดัดแปลง อธิบาย เปรียบเทียบในเรื่องนั้นๆ ได้อย่างมีเหตุผล และความรู้ความเข้าใจเป็น สิ่งที่เกี่ยวข้องโดยตรงและรวมถึงการนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ตามขั้นตอนขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญสอดคล้องกับ นันทยา บัวชม (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการ ดูแลสุขภาพ อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง พบว่า ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกาย และใจอยู่ในระดับมากที่สุด

5.2 ความพึงพอใจต่อยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสงฆ์ในวัดของเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องมาจากความพึงพอใจเป็นทัศนคติที่เป็นนามธรรมเกี่ยวกับจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึกของผู้เข้ารับการอบรมมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่สามารถมองเห็นรูปร่างได้ นอกจากนี้ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกด้านบวกของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจเกิดขึ้นจากความคาดหวัง หรือเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการให้แก่ผู้เข้ารับการอบรมได้ซึ่งความพึงพอใจที่เกิดขึ้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามค่านิยมและประสบการณ์ของตัวบุคคลสอดคล้องกับสุนันทา เลหาพันธ์ (2541 : 8-9) ได้กล่าวไว้ว่า บุคคลจะมีความพึงพอใจขึ้นอยู่กับว่าได้มีโอกาสเข้ารับการฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การหมุนเวียนงาน การสร้างประสบการณ์จากการใช้เครื่องมือต่างๆ ล้วนแล้วเป็นแรงจูงใจที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางกายและใจของพระสงฆ์ในวัดของเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร โดยมีข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 คณะสงฆ์ผู้บริหารวัดตั้งแต่ระดับจังหวัด อำเภอ จนถึงตำบลควรเอาใจใส่ต่อสุขภาพของพระสงฆ์ทุก รูป โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระสงฆ์ในวัด เพื่อให้มีสุขภาพดีทั้งทางกายและใจจะได้ปฏิบัติศาสนกิจซึ่งจะยังประโยชน์แก่พุทธศาสนิกชนได้ดีสืบไปนานแสนนาน

1.2 โรงพยาบาลประจำท้องถิ่นของรัฐควรให้การบริการตรวจสุขภาพแก่พระภิกษุ สามเณร ในเขตบริการของตนตามเวลาที่นัดแนะเป็นประจำอย่างน้อย 2 ครั้งต่อปี

2. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

2.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนควรสนับสนุนให้พระสงฆ์ปฏิบัติตามได้มีสุขภาพดีตามความต้องการซึ่งในการวิจัยครั้งนี้พระสงฆ์ส่วนหนึ่งมีความคิดเห็นว่า ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ คือ แนวทางการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพไม่ชัดเจน ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนทั้งด้านวิชาการและงบประมาณอย่างต่อเนื่อง

2.2 ควรส่งเสริมสุขภาพและสนับสนุนให้พระสงฆ์ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพ ทั้งนี้เนื่องจากพระสงฆ์ส่วนหนึ่งยังไม่ค่อยเข้าใจและมีส่วนร่วมในการดำเนินการส่งเสริมสุขภาพดังกล่าวน้อย

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของพระสงฆ์ในการปฏิบัติจริงว่าการดูแลสุขภาพดังกล่าวเหมาะสมกับวัยนี้ ส่วนใหญ่เป็นวัดของหรือใกล้วัดของ

3.2 ควรมีการศึกษากลุ่มพระสงฆ์ในเขตอำเภออื่นๆ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสุขภาพของพระสงฆ์ และนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการส่งเสริมสุขภาพพระสงฆ์ในเขตอำเภอโพธารามเพื่อสร้างความเข้มแข็งและให้คงอยู่ต่อไป และเป็นแบบอย่างให้กับวัดอื่น

3.3 ควรมีการศึกษาในเชิงคุณภาพต่อไปจากงานวิจัยฉบับนี้ เพื่อศึกษาข้อมูลในเชิงลึกในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพระสงฆ์ในวัดกับการส่งเสริมสุขภาพ เพื่อสร้างการรับรู้และให้การสนับสนุนมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงสาธารณสุข. แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับ 10. เข้าถึงได้จาก <http://www.moph.go.th>

เข้าถึงเมื่อ 23 มีนาคม 2556.

โครงการอินเทอร์เน็ตสีขาวเพื่อเยาวชน. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสุขภาวะ และปัญหาสุขภาพของคนไทยในปัจจุบันเป็นอย่างไร.

เข้าถึงได้จาก <http://www.thaicleanet.com/> เข้าถึงเมื่อ 9 กันยายน 2555.

ธัญญรัตน์ หงษ์คง. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุตำบลนาด้วง อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย.

วิทยานิพนธ์ พย.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2551.

นันทยา บัวชม. ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการดูแลสุขภาพ อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์

ศศ.ม. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2548.

พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 เข้าถึงได้จาก www.thailandlawyercenter.com เข้าถึงเมื่อ 21 กุมภาพันธ์ 2556.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. สุขภาพส่วนบุคคลและชุมชน หน่วยที่ 1-7. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2551.

วัยทอง เข้าถึงได้จาก <http://www.ubmthai.com/> เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2556.

สุพานี สฤษฏ์วานิช. พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่ : แนวคิด และทฤษฎี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549.

สุนันทา เลานันทน์. การพัฒนารูปแบบการ. กรุงเทพฯ : ดี ดี บุ๊คส์ไตร์, 2541.

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี